

ယလံသီဝဠေကရန္တိ

နိဗ္ဗာဏံဟိန္တိ
صلوات الله
عليه والسلام

ကရုဏာဇ္ဈာနံ

កថាមុខ

បុគ្គលមុស្លីមអាស្រ័យលើសុំ-ស៊ុនណាស្ត្រីខ្លះទិញមុស្លីមស្ត្រីអាស្រ័យ ដែលធ្វើបុណ្យរំលឹកខួបថ្ងៃព្រះសន្តមីម៉ា ហ្វ្រែនស៊ីស ៧០ ខែមូហារ៉ាមមូហ្វ្រែនស៊ីស ថាមិនត្រឹមត្រូវនឹងច្បាប់អ៊ីស្លាមដោយមាន លេសនានាគ្មានហេតុផលដល់ថ្នាក់ហ៊ានចោទបង្គាប់សំណាក់មុស្លីម ស្ត្រីអាស្រ័យថាជាអ្នកសម្លាប់អ៊ីម៉ាខ្លួនឯងផង ។

កូនសៀវភៅតូចនេះមានគោលបំណងឆ្លើយបំភ្លឺចំណុចសំខាន់ប្រាំ ជុំវិញការកាន់មរណទុក្ខអ៊ីម៉ាហ្វ្រែនស៊ីស ព្រះរាជនគ្រាបស់ព្រះសាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស មហាបុរសអ្នកអភិរក្សព្រះសាសនាអ៊ីស្លាមរបស់ព្រះអយ្យកោ ព្រះអង្គ បានគង់វង្សមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។

សង្ឃឹមថាអស់លោកអ្នកបង្ហោះសម្តីរិះគន់តាម facebook នឹងស្ងៀម យល់ឲ្យក្រែលជាងមុនៗអំពី "កោម" ខ្លួនឯងជាពិសេស ។ អស់ឡោះហ្វ្រែនស៊ីស បានដាក់ព្រះរាជបញ្ជាឲ្យតាមកោមទាំងបួននៅត្រង់ណា ? កាលពីព្រះ សាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស មានព្រះជន្មនៅឡើយ តើព្រះអង្គ តាមកោមណា ? ម្តេចមិនតាមកោមដែលព្រះអង្គ បានតាមកាលពីមុននោះ ? ឯកសារស្រាវជ្រាវអាស្រ័យ-ស៊ុនណាស្ត្រីមានច្រើនណាស់ ម្តេចក៏អស់លោកទាំងនោះ មិនយកមកស្រាវជ្រាវ ?

លោកអ្នកចេះដឹងនិកាយ "អាស្រ័យ ស៊ុនណាស្ត្រី វាល់-យ៉ាម៉ាអាស្រ័យ" ម្នាក់បានទិញនៅលើគេហទំព័រ facebook ថាស្ត្រីអាស្រ័យប្រារព្ធពិធីបុណ្យក្តីដៀវនោះមិនត្រឹមត្រូវទេ ថាថ្ងៃបុណ្យក្នុងអ៊ីស្លាមមានតែពីរទេគឺ រ៉យ៉ា អ៊ីដ្រូល-ហ្វ្រែនស៊ីស និង រ៉យ៉ា អ៊ីដ្រូល-អាដ្រូហ្វ្រែនស៊ីស ដោយផ្អែកទៅលើសម្តីរបស់លោកសាវកម្នាក់ឈ្មោះ អាណាស្ត្រី ប៊ីន ម៉ាលីក ។ មើលទៅលោកអ្នកចេះដឹងម្នាក់នេះពុំបានមើលសៀវភៅ អាស្រ័យ ស៊ុនណាស្ត្រី ឈ្មោះ "អាស្រ័យ ប៊ីដ្វាយ៉ាស្ត្រី វ៉ាន់-នីហ្វាយ៉ាស្ត្រី (الْبَيْدَايَةُ وَ الْاَلْبَيْدَايَةُ) ក្បាលទី ៧ របស់អ៊ីម៉ា អ៊ីបនូ កាស្រៀវទេដោយមានសម្តីរបស់អាឡី ហ្វ្រែនស៊ីស រ៉េវ៉ាត្រីដាអំណះអំណាង ថាព្រះសាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស ប្រារព្ធពិធីបុណ្យក្តីដៀវ ។ បើលោកអ្នកចេះដឹងម្នាក់ នេះធ្វើការស្រាវជ្រាវឲ្យបានជ្រាលជ្រាងនេះ លោកអ្នកចេះដឹងម្នាក់នេះច្បាស់ជាបានដឹងថាលោក អាណាស្ត្រី ប៊ីន ម៉ាលីកជាអ្នកណាពិតប្រាកដ ។ សូមប្រាប់ដោយខ្លីថាលោក អាណាស្ត្រី ប៊ីន ម៉ាលីក កើតឃ្លង់នៅលើមុខបន្ទាប់ ពីបានឆ្លើយអ៊ីម៉ាអាស្រ័យ ថាព្រះសាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស ពុំបានតែងតាំងព្រះអង្គ ជាអាមីរុល-មុមីនីនទេនៅឯ ក្តីដៀវ យុមនោះ នៅក្នុងក្រាំងសំណេរ "គីតាប អាស្រ័យ-ម៉ាអាស្រ័យ (كتاب المعارف) របស់លោក អ៊ីបនូ គូតៃបាស្ត្រី (ابن قتيبة) ។ យើងនឹងឆ្លើយអធិប្បាយលំអិតចំណុចនេះនៅពេលខាងមុខ ។ ម្យ៉ាងទៀត ថ្ងៃព្រះសាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស ប្រសូតនិងថ្ងៃព្រះអង្គ សោយព្រះទិវង្គតនោះពុំមែនថ្ងៃបុណ្យទេ ? លោកអ្នកចេះដឹងម្នាក់នេះច្បាស់ជា ព្រងើយកន្តើយអំពីរឿងនេះ ពីព្រោះសម្រាប់លោកអ្នកចេះដឹងម្នាក់នេះ វាពុំមែនជារឿងសំខាន់ទេដែលព្រះ សាស្តាមូហ្វ្រែនស៊ីស បាននាំព្រះសាសនាអ៊ីស្លាមពីអស់ឡោះហ្វ្រែនស៊ីស មកឲ្យមនុស្សនោះ ។ គួរតែដឹងព្រះគុណ អស់ឡោះហ្វ្រែនស៊ីស ដែលបានបញ្ជូនមូហ្វ្រែនស៊ីស មកនោះ ។ គួរតែដឹងថាពុំមានមូហ្វ្រែនស៊ីស ទេ អ្វីៗក៏ពុំមាន ដែរ ។

សង្ឃឹមថាកូនសៀវភៅតូចនេះអាចធ្វើឲ្យមុស្លីមទាំងពីរបែក បងប្អូន ស៊ីន្តីនិងបងប្អូនស្ត្រីអាស្រ័យនិងបណ្តាបង ប្អូនមិនមែនមុស្លីមយល់ដឹងសាសនាអ៊ីស្លាមពិតប្រាកដប្រសើរឡើង ។

ហេតុអ្វីស្រ្តីអាស្រ័យស្លៀកពាក់ខ្មៅក្នុងខែមូហាររ៉ម ?

មូហាររ៉មជាខែទីមួយនៃប្រក្រតិទិនអ៊ីស្លាម ។ ខែនេះជាខែដែលមុស្លីមស្រ្តីអាស្រ័យចងចាំ នឹករំលឹកនិងកាន់ព្រះរាជមរណទុក្ខអ៊ីម៉ាហ្វ្រាស៊ីរ៉ា صلوات الله عليه والسلام ដែលជាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាស៊ីរ៉ា صلوات الله عليه والسلام ទីបី និងជាព្រះរាជនត្តា (ចៅ) របស់ព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله ។

ការបាឡាអ៊ី

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាស៊ីរ៉ា صلوات الله عليه والسلام និងសមាជិកគ្រួសារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ចំនួន ១៧ នាក់ រាប់ទាំងព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដែលជាទារកអាយុ ៦ ខែដែរ និងបណ្តាសារកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ចំនួន ៩២ នាក់ទៀត (សរុប ១១០ នាក់) ត្រូវសម្លាប់នៅឯស្រុកការបាឡាអ៊ី ប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ ថ្ងៃទី ១០ ខែមូហាររ៉ម ឬ "អុស្រ៊ីរ៉ា" (عاشوراء) ឆ្នាំ ៦១ សករាជហ្វ្រីដ្រីហ្វើរ ឬ ឆ្នាំ ៦៨០ គ្រិស្តសករាជ ដោយកងទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដ្ឋ អ៊ីបន្ទូ មូហុរីយ៉ាស្ត ដែលលើកខ្លួនឯងជាស្តេចខ្ព័លិហូសម័យនោះ ។

នេះជាឧត្តហ្វ្រឹហ្វេត្តិហេតុគួរឲ្យរន្ធត់តក់ស្លុតនិងព្រៃផ្សែងបំផុត ដែលបានកើតឡើងទៅលើមហាបុរសសំខាន់បំផុតម្នាក់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអ៊ីស្លាម ព្រមទាំងបណ្តាសមាជិកក្មេងៗគ្មានទោសនៃគ្រួសារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។

សម័យឥឡូវនេះ ក្នុងពិភពលោកទាំងមូល ការស្លៀកពាក់ខ្មៅជាសញ្ញានៃការកាន់មរណទុក្ខ ។ ក្នុងពិធីបុណ្យសព មុស្លីមប្រមិនមែនមុស្លីម អ្នកមានជំនឿនិងសាសនាផ្សេងគ្នាស្លៀកពាក់ខ្មៅជាសញ្ញាកាន់មរណទុក្ខ ។ តែពេលស្រ្តីអាស្រ័យស្លៀកពាក់ខ្មៅ ដើម្បីធ្វើពិធីបុណ្យរំលឹកព្រះមរណភាពរបស់ព្រះរាជកុលដ្ឋាន صلوات الله عليه والسلام ព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله អាស្រ័យលុល-បៃត៍ صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីអាល័យនិងសោកស្តាយព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាស៊ីរ៉ា صلوات الله عليه والسلام ពួកគេទិគ្រោះ ដៀមជាម ។ ត្រឹមត្រូវទេ ?

ឯកសារយោងដកស្រង់ពីសៀវភៅអាស្រ័យលុល-ស៊ិនណាស្ត

បុគ្គលមួយចំនួនសំណាក់អាស្រ័យលុល-ស៊ិនណាស្តថាស្រ្តីអាស្រ័យតម្លៃ មិនធម្មតា និយមជ្រុលក្នុងការស្លៀកពាក់ខ្មៅក្នុងខែមូហាររ៉ម ។ ជាពិសេស លោកអ្នកនិពន្ធបង្កើននិកាយស៊ីន្តី (អាស្រ័យលុល-ស៊ិនណាស្ត) ម្នាក់ឈ្មោះ ក្លីឌីម៉ាស្ត្រូហ្វ ហ្វ្រាស៊ីរ៉ា ប្រទេសប៉ាគីស្ថាន សរសេរនៅក្នុងសៀវភៅលោកដែលមានចំណងជើងថា "ហ្វ្រឹម ម៉ាតាំ គីយុន ណាហ្វី ការទី" ថា សំលៀកបំពាក់ពណ៌ខ្មៅជាសំលៀកពាក់របស់ពួកនរក និងជាសំលៀកបំពាក់របស់ហ្វ្រឹម ។

ក៏ប៉ុន្តែ សៀវភៅរបស់អាស្រ័យលុល-ស៊ិនណាស្តល្បីៗច្រើនទៀតបញ្ជាក់ថា ការស្លៀកពាក់ខ្មៅមិនទាន់ខុសទេ និងជាស្វីណាត្តមួយបែកដែរ ។ ឧទាហរណ៍ លោក គ្លីបារី អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រនិកាយស៊ីន្តី រាយការណ៍នៅក្នុងក្រាំងសំណេរ "តារីក្ត" របស់លោក តមកពីអ៊ែស្ត្រាលី ប៊ិនទី អាចិ បាការ ថាព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله ផ្ទាល់តែម្តងបានពាក់អាវធំខ្មៅថ្ងៃចុងក្រោយបង្អស់ដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានរស់នៅលើផែនដី ។

ក្រាំងសំណេរ តារីក្ក បាត់ដូង (تاريخ بغداد) របស់លោក ខ្លីទីប បាត់ដូង (الخطيب البغدادي) បានរាយការណ៍ថា យ៉ឹបរអ៊ីល عليه السلام ព្រះអគ្គទេវតា តែងតែមកជួបព្រះសាស្តាម្នាក់ម៉ាដូ عليه السلام ដោយពាក់អាវធំខ្មៅនិងឈ្នួតក្បាលពណ៌ ខ្មៅ ។

ក្រាំងសំណេរ តារីក្ក ត្នំបារី បានរាយការណ៍ថាគេបានឃើញជាញឹកញយ អ៊ីម៉ា អ៊ីបនូ ខ្ពង់ខ្ពស់ ស្តេចខ្ញុំលិហ្វទីពីរ របស់អាស៊ុល-ស៊ុនណាស៊ុ ដែលត្រូវអាស៊ុល-ស៊ុនណាស៊ុចាត់ទុកជាសាវកល្បីម្នាក់នោះ ស្លៀកពាក់ខ្មៅ - ទោះបីក្នុងរដូវក្តៅខ្លាំងក៏ដោយ ! ពួកគេចង់ប្រៀបធៀបអ៊ីម៉ាជាមួយហ្វៀរអ៊ីនឬជាមួយពួកនរកមែនទេ ?

ត្រូវចងចាំទុកក្នុងចិត្តថាដែលស្ត្រីអុស្ត្រីស្លៀកពាក់ខ្មៅនោះ មិនមែនព្រោះតែពណ៌ខ្មៅជាពណ៌សាកលសម្រាប់ ការអាឡោះអាឡីយ ការសោកស្តាយនិងការកាន់មរណទុក្ខតែម្យ៉ាងនោះទេ តែព្រះនាងស្រីណា عليه السلام ព្រះរាជ នគ្តាស្រីរបស់ព្រះសាស្តាម្នាក់ម៉ាដូ عليه السلام ធ្លាប់ស្លៀកពាក់ខ្មៅដើម្បីកាន់ព្រះមរណទុក្ខព្រះរៀម صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ព្រះនាង عليه السلام គឺ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិសៃនី صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ។

ហេតុអ្វីស្ត្រីអុស្ត្រីយំច្រើនក្នុងខែមូហាររ៉ម ?

មុស្តីមខ្លះថាយំ ជាពិសេសយំច្រើនពេក ជាកំហុស ជាការមិនសមហេតុ ផលនិងមិនមែនអ៊ីស្លាម ។

តែការយំយែកជាបែកមួយនៃធម្មជាតិរបស់មនុស្ស និងជាមួយបែករបស់អ៊ីស្លាម ។ ព្រះសាស្តាម្នាក់ម៉ាដូ عليه السلام ធ្លាប់បានគាំទ្រឲ្យយំយែក ។ ព្រះអង្គ عليه السلام មានព្រះវចនៈនៅក្នុងហ្វាត្វាខ្លីស្រីមួយថា៖ "លោកនឹងយំច្រើន សើច តិច បើអស់លោកដឹងថាអ្វីមកដល់ ។"¹

ព្រះគម្ពីរគួរអានមានច្រើនអាយ៉ាស្ត់ចែងអំពីសារសំខាន់និងការត្រឹមត្រូវក្នុងការបង្ហូរទឹកភ្នែក គឺ៖
وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا فَكُنْ بِمَعِ الشَّاهِدِينَ ٢٣
កាលណាពួកគេបានឮអ្វីដែលគេបានបើកឲ្យព្រះសាស្តា[របស់អស់ឡោះហ្វា]ដឹង កាលនោះអ្នកឃើញភ្នែកពួក គេពោរពេញដោយទឹក ភ្នែកព្រោះតែពួកគេស្គាល់ការពិត ។ ពួកគេថ្លែងថា៖ "ព្រះម្ចាស់អើយ អស់ទូលព្រះបង្គំជា ខ្ញុំជឿហើយ ។ សូមព្រះមេត្តាបង្គំអស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបញ្ចូលក្នុងចំណោមអ្នកជាសាក្សី[ដែលចុះចូលចំពោះព្រះ អង្គ]ផង ។ [សូរ៉េត្ន៍ អាល់-ម៉ាអ៊ីដូស្ត អាយ៉ាស្ត់ ៨៣ (៥:៨៣)]

សូរ៉េត្ន៍ យូស៊ីហ្វ អាយ៉ាស្ត់ ៨៤ ចែងអំពីយ៉ាក្កូតូបថា៖

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَعْدِي عَلَى يُوسُفَ وَأَبِيصَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ٢٤

គេ (យ៉ាក្កូតូប) បានបែរចេញពីពួកគេហើយពោលថា៖ "ឱអនិច្ចា យូស៊ីហ្វ អើយ !" ភ្នែកទាំងពីររបស់គេទៅជាស [ដោយទឹកភ្នែក]ដោយសារកើតទុក្ខ ។ គេបានអត់ធ្មត់សង្កត់ចិត្ត ។

¹ សូមមើលសាត្រា ស្ត្រីហ្វ្រែង មុស្តីម ហ្វាត្វាខ្លីស្រី ២៣៥៩

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ بَلَغَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ أَصْحَابِهِ شَيْءٌ فَخَطَبَ فَقَالَ " غُرِضَتْ عَلَى الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَلَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ فِي الْحَيْرِ وَالشَّرِّ وَلَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَصَحَحْتُكُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا " .

ការពិត ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រូសៃន៍ អ៊ីម៉ាហ្វ្រូសៃន៍-អុប៊ីឌីន صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានលើកយកអាយ៉ាស្កុនេរបស់ស្វីរ៉ោះត្តីទី ១២ មកសំអាងកាលសារកម្មក៏របស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានសួរព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ថាហេតុអ្វីព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ យំច្រើន សោកស្តាយ ព្រះបិតា صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ និងបណ្តាបងប្អូនព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ដែលបានបូជាជីវិតថ្ងៃសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ី នោះ ។

ស្រ្តី ឪពុកម៉ែ អ៊ីបនូ អ៊ីបរ៉ូហ្វ៊ីម អាល-កូន់ខូស្តី អាល-ហ្វាណាហ្វ្រី (الشيخ سليمان بن ابراهيم القندوزي الحنفى) មាន ប្រសាសន៍នៅក្នុងសៀវភៅលោកដែលមានចំណងជើងថា "យ៉ាណាហ្វ្រី អាល-ម៉ាវ៉ាដ្វាស្កុ (ينابيع المودة)" ថា៖ "ការ ឈឺចាប់របស់អ៊ីម៉ាហ្វ្រូសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មិនត្រឹមតែជាការឈឺចាប់លើមនុស្សលោកតែគ្រប់ទេ សូម្បីតែពួកយ្មីន ពួក ទេវតា ពួកសត្វតុប្បាទ ពួកសត្វស្លាប មេឃនិងដើមឈើក៏យំសោកស្តាយដែរ ។ គេបានសរសេរថាមេឃបាន យំសែសិបថ្ងៃបន្ទាប់ពីអ៊ីម៉ាហ្វ្រូសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានបូជាព្រះជន្ម ។"

ហេតុអ្វីស្ត្រីអុំហ្វ្រូធ្វើ "ម៉ាក្កុតាំ (مَاءٌ)" ក្នុងខែមូហាររ៉ាម ?

"ម៉ាក្កុតាំ" ជាកិច្ចប្រតិបត្តិមួយក្នុងពិធីបុណ្យសព គឺការទះទ្រូងឬទះក្បាល ខ្លួនឯងជានិមិត្តរូប ជាសញ្ញានៃការ សោកសៅនិងការឈឺចាប់ ។

បណ្តាអ្នកទិញនិវត្តន៍ស្ត្រីអុំហ្វ្រូថាទង្វើនេះមិនមែនអ៊ីស្លាមទេ វាជាទង្វើជ្រុលនិយម ជាកម្លែងដែលសល់មកពី សម័យ "យ៉ុហ្វ្រីលីយ៉ាស្កុ (جاهلية)" (គឺសម័យអវិជ្ជា) មុនអ៊ីស្លាមសាសនាដែលព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្វ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានបំបាត់ ចោល ។

តែការពិត "ម៉ាក្កុតាំ" មានដើមកំណើតចេញមកពីអ៊ីស្លាម មានមូលហេតុបញ្ជាក់ថាត្រឹមត្រូវ ។

កំសុតាងដកស្រង់មកពីក្នុងព្រះគម្ពីរគូរអាន

យើងបែរមករកព្រះគម្ពីរគូរអានវិញ ។ យើងឃើញមាននៅក្នុងស្វីរ៉ោះត្តី អាស្កុ-ស្វារីយ៉ាត់ (៥១) អាយ៉ាស្កុ ២៩ ចែងអំពីព្រះនាងសារ៉ោះត្តី ព្រះមហេសីរបស់ព្រះសាស្តាអ៊ីបរ៉ូហ្វ៊ីម صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ។ គេបានប្រាប់ថាព្រះនាងនឹងមានព្រះ រាជបុត្រ គឺ៖

فَأَقْبَلَتْ أَمْرًا تُوِي فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

ភរិយាគេបានដើរចូលមកដោយស្រែកខ្លាំង ។ នាងបានវាយមុខខ្លួនឯង និយាយថា៖ "[ខ្ញុំជា]ស្រីជរាដែលមិន អាចមានកូនបាន !" (៥១:២៩)

ឯកសារយោងដកស្រង់មកពីសៀវភៅរបស់អាស្កុលុល-ស៊ីនណាស្កុ

មានឯកសារយោងច្រើនស្តីអំពីការប្រតិបត្តិពិធីម៉ាក្កុតាំ ក្នុងសម័យព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្វ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ និងក្រោយសម័យ ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្វ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ នៅក្នុងសៀវភៅរបស់អាស្កុលុល-ស៊ីនណាស្កុ ។

ឧទាហរណ៍ លោកអ្នកប្រាជ្ញអាស្តូលុល-ស៊ីនណាស្តូបានតំណាលថាសារកម្នាក់របស់ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា ឈ្មោះ អ៊ីវ៉ែស អាល់-កូរនី (أويس القرني) កាលលោកនៅឯប្រទេសយេមេនក្នុងចម្បាំងអ៊ីហ្វ្រិដ្ឋានោះ បានវាយបំបាក់ ធ្មេញខ្លួនឯងកាលលោកឈឺចាប់ពេលបានឃើញព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា រងរបួសដោយបាក់ធ្មេញនៅក្នុងសមរ ភូមិអ៊ីហ្វ្រិដ្ឋា ។ ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា មិនបានរិះគន់ឬថ្កោលទោសលោកអ៊ីវ៉ែសទេ ដែលបានប្រព្រឹត្តិបែបនេះ ។

បន្ទាប់មក ពេលចប់សង្គ្រាមអ៊ីហ្វ្រិដ្ឋា ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា បានចាត់ឲ្យមានការកាន់មរណទុក្ខមួយរយៈពេល ឲ្យររបួសហ្វាស្តាស្តូ ឪពុកមាព្រះអង្គ ដែលបានបូជាជីវិតនៅក្នុងលានប្រយុទ្ធ ដោយមានពិធីម៉ាក្តុតាំ ។ លោក ស្ត្រីបលី នុអ៊ីម៉ានី (شيلي نعماني) បានតំណាលថា៖ "ព្រះសាស្តា បានដាក់បញ្ជាឲ្យមិត្តនៅស្រុក ម៉ាឌ្លីណាស្តូទៅកាន់លំនៅរបស់របួស ហ្វាស្តាស្តូ ដើម្បីទៅយំសោកស្តាយលោក ។"

មានឧទាហរណ៍មួយទៀតបានមកពី អ៊ែស្តាស្តូ ប៊ិនទី អាហ្វិ បាការ ។ លោកអ្នកប្រាជ្ញអ៊ីឡាម៉ាសម័យមុនឈ្មោះ អ៊ីបនូ កាស្ទៀរ (ابن كثير) បានតំណាលតមកពីអ៊ែស្តាស្តូ ថាកាលព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា ចូលព្រះទិវង្គត អ៊ែស្តាស្តូបានថា៖ "ខ្ញុំបានងើបឡើងដោយវាយទ្រូងខ្លួនឯង ទះមុខខ្លួនឯងជាមួយស្រ្តីឯទៀត ។"

លោកអ៊ីឡាម៉ាឈ្មោះ មុតតាគី អាល់-ហ្វីនឌី (المتقي الهندي) អ្នកប្រាជ្ញស៊ីនី តំណាលថា៖ "កាលហ្វាដ្ឋា រ៉េវ៉ែត្តី (حضرة) អ៊ីម៉ាមបានឮថាលោក នុអ៊ីម៉ាន អ៊ីបនូ មុក្វីន (النعمان بن مقرن) ស្លាប់ លោកបានវាយក្បាលខ្លួនឯង ព្រមទាំង ស្រែកថា៖ "នុអ៊ីម៉ានស្លាប់ គួរឲ្យអាណោចអាជ័យណាស់ ។"

អ៊ីម៉ាមអាចធ្វើម៉ាក្តុតាំឲ្យនុអ៊ីម៉ាន មេទ័ពរបស់គាត់ដែលបានស្លាប់ក្នុងសមរភូមិនោះបាន តែពេលស្ត្រីអុស្តូធ្វើដូច្នោះ ដែរឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ាមហ្វាត្វា រដ្ឋា ម៉ាដូដ្ឋា ព្រះរាជនក្តា ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋា គេចងចិញ្ចឹម ដាក់ (គឺមិនយល់ព្រម) បែរជាហៅថាជាទង្វើកែប្រែ (ឬ ប៊ីដ្ឋាស្តូ វិញ ។ តើវាសមហេតុផលដែរឬទេ ?

នេះជាការបង្ហាញ "អុឌ្ឍាណ៍ (عَلَم)" ដែលច្បាប់ហាម និងជាអំពើ ស្ត្រីកម្មយំបែបមែនទេ ?

និមិត្តរូបរបស់សាសនា

"អុឌ្ឍាណ៍ (عَلَم)" ភាសាអារ៉ាប់ មានន័យថា "ទង", "គំរូ (ខ្នាត)" ឬ "សញ្ញា" ។ វាជានិមិត្តរូប យើងសូមបញ្ជាក់ថា ស្ត្រីអុស្តូមិនគោរពបូជារត្តទាំងនេះទេ ។

ពិតមែន សាសនាទាំងអស់សុទ្ធតែមាននិមិត្តរូប ។ បើពុំមាននិមិត្តរូបឬពិធីទេ ក៏ពុំមានសាសនាដែរ ។ ចូរក្រឡេក មើលទៅសាសនាធំៗជាងគេក្នុងពិភពលោក គ្រិស្តសាសនា សាសនាយ៉ាហ្វ្រិឌ្លី សាសនាហ៊ីនឌូ ទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែមាននិមិត្តរូបនៃសាសនា ។

អុឌ្ឍាណ៍មានអត្ថន័យខាងចិត្តឬវិញ្ញាណសម្រាប់មុស្លីមស្ត្រីអុស្តូ ។ ទោះបីស្ត្រីអុស្តូទាំងអស់ រាប់បញ្ចូលស្ត្រីអុស្តូ ប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ អ៊ីរ៉ង់ អាហ្វ្រិកា លីបង់ អាស៊ី ប៉េរូ ហ្វីលីពីន អាហ្វ្រិកា ប៊ីស្តា ម៉ាឌ្លីណាស្តូ និងស៊ីរី ដែរ មាននូវ

អាឡាមួយបែបមួយបែបផ្សេងក៏ដោយ នៅក្នុងក្បួនហៃអាស៊ីរ៉ារបស់ពួកគេ គឺបុណ្យរំលឹកព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ សោយព្រះទិវង្គត ចំណែកក្បួនហៃអាស៊ីរ៉ានៅឧបទ្វីបឥណ្ឌាមានបែបមួយផ្សេង មានអត្ថន័យជ្រៅជាង អត្ថន័យខាងចិត្តបុរិញ្ញាណ ។

យកតាមប្រវត្តិសាស្ត្រ ព្រះរាជវង្សរបស់ព្រះសាស្តាមហ្វាម៉ាដូ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ មានទង់ (អាឡា) មួយគត់ដែលមានតែប្រជាជាតិ បាស៊ី ហ្វាស៊ីម មួយគត់ជាអ្នកតំណាង ។ គេជ្រើសរើសសមាជិកព្រះរាជវង្សថ្ងៃនោះជាអ្នកកាន់ទង់នេះ ក្នុងការធ្វើដំណើរឬក្នុងសមរក្សមិ ។ កាលពីដើមទង់នេះមានពណ៌បៃតង ត្រូវប្រគល់ឲ្យទៅព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ ប៊ិន អាច្វី ត្រីលិប صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ អ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ទីមួយ ដោយព្រះសាស្តាមហ្វាម៉ាដូ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ផ្ទាល់ ។ អ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បានប្រគល់អាឡានេះឲ្យទៅព្រះរាជបុត្រទាំងពីររបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ អ៊ីម៉ាហ្វាសាន់ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ក្រោយមកឲ្យទៅអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ហើយព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បានប្រគល់វាឲ្យទៅប្អូនប្រុសឪពុកមួយរបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ឈ្មោះ អាប់បាស់ ប៊ិន អាលី صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ។ អាប់បាស់ ប៊ិន អាលី صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បានកាន់ទង់នេះជាប់លុះដាច់ជង្គើមក្នុងសមរក្សមិការបាឡាអ៊ី ។

ចូរចងចាំថា គ្រប់ប្រទេសនិងក្រុមសុទ្ធតែមាននិមិត្តរូបឬទង់មួយ មិនចំពោះតែស្ត្រីអាស៊ីរ៉ាទេ ។ អាឡាជាសញ្ញាគ្រាន់តែជានិមិត្តរូបប៉ុណ្ណោះរបស់ព្រះរាជកុលដ្ឋានព្រះសាស្តាមហ្វាម៉ាដូ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ អាស៊ីរ៉ាលុល-បៃតី صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ របស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ។

អ្នកខ្លះមិនពេញចិត្តនឹងរបៀបបង្កើតអាឡាទេ ។ តែត្រូវបើកសិទ្ធិឲ្យសហគមន៍នីមួយៗ ។ គេមិនត្រូវបង្ខំអ្នកដទៃឲ្យអនុវត្តពិធីប្រតិបត្តិទាំងនេះទេ ឬបង្ខំអ្នកដទៃឲ្យបោះបង់ចោលពិធីប្រតិបត្តិបែបនេះទេ ។ ពិធីប្រតិបត្តិទាំងនេះជាបែកមួយមិនអាចចោលបានក្នុងការរំលឹកចងចាំមិនភ្លេច រៀងរហូតសោកនាជកម្មការបាឡាអ៊ីនិងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ។ ពិធីប្រតិបត្តិទាំងនេះមិនមែនជាការចាំបាច់ឬវាប្តីបទទេ ។ អកុសល បុគ្គលខ្លះមានប្រទូសប្រឆាំង បណ្តោយខ្លួនឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងការទាស់ទែងថ្មីនិងឥតខ្ចីមសារ ។ សំខាន់គឺត្រូវយល់មូលហេតុនិងរឿងរ៉ាវនៅពីក្រោយពិធីប្រតិបត្តិនេះ ។

កំសុតាងដកស្រង់មកពីក្នុងព្រះគម្ពីរគូរអាន

លើកនេះទៀត យើងអាចយកព្រះគម្ពីរគូរអានជាឯកសារយោងដើម្បីយល់ដឹងតម្លៃនិងឥទ្ធិពលរបស់និមិត្តរូបនៅក្នុងសាសនាអ៊ីស្លាម ។ នៅក្នុងសូរ៉ាហ្វ័រ័ត្ត័យូស៊ីហ្វ (សូរ៉ាហ្វ័រ័ត្ត័ ១២) អាយ៉ាសូ ៩៣ ព្រះសាស្តាយូស៊ីហ្វ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ មានព្រះវចនៈថា៖

أَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْفُوهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

ចូរអស់លោកយកអាវខ្ញុំនេះទៅដាក់លើមុខឪពុកខ្ញុំ លោកនឹងមើលឃើញវិញដូចដើម ហើយចូរអស់លោកនាំគ្រួសារអស់លោកមករកខ្ញុំ ។

គួរឲ្យស្តាយ មុស្លីមនិកាយអាស៊ីរ៉ាលុល-ស៊ីនណាស្ត្រាតច្រើន ដូចជា និកាយវ៉ាហ្វាប៊ីនៃប្រទេសអាហ្វ័រី សាអ៊ីឌី ជាដើម ប្រព្រឹត្តចំពោះនិមិត្តរូប ដូចជានិមិត្តរូបនោះត្រូវច្បាប់ហាម ជាអ្វីដែលហ្វាហ្វា ដោយគ្មានអំណះអំណាងនៅក្នុងព្រះគម្ពីរគូរអានឬនៅក្នុងហ្វាឌីស្ត្រព្រះសាស្តា صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បណ្តាលឲ្យកើតមានការយល់ខុសឥតប្រយោជន៍ និងខូចខាតដល់វប្បធម៌ ដល់ប្រវត្តិសាស្ត្រអ៊ីស្លាម ។ ទឹកនៃប្រវត្តិសាស្ត្រសំខាន់ច្រើនត្រូវកម្ទេចចោលនៅមួយកន្លែង

តែម្តង ដូចជានៅម៉ាកកាស៊ូនិងម៉ាឌីណាស៊ូជាដើម ដោយសារជំនឿមិនត្រឹមត្រូវថានិមិត្តរូបត្រូវច្បាប់ហាម ជាសញ្ញានៃអំពើស្តីរឹក (ហ៊ុនហាយជាមួយអល់ឡោះហ្វ្រៃ) ។

មិនមែនពួកស្តីអាស្រ័យទេជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការសម្លាប់ អ៊ីម៉ា ហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ?

នេះគឺការចោទប្រកាន់គ្នានភ័ស្តុតាងធ្ងន់ណាស់ទៅលើសំណាក់មុស្លីម ស្តីអាស្រ័យដោយបុគ្គលដែលបានទទួលព័ត៌មានខុស ឬបុគ្គលដែលមានបំណងអាក្រក់ ។

ការអញ្ជើញទៅកាន់ស្រុកគូហ្វាស៊ូ

គេថាពួកស្តីអាស្រ័យស្រុកគូហ្វាស៊ូជាអ្នកផ្ញើសំបុត្រទៅព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام សូមអញ្ជើញព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មកកាន់ស្រុកគូហ្វាស៊ូ ថាបន្ទាប់មកពួកស្តីអាស្រ័យនេះបានក្បត់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានចាត់បញ្ជូនប្អូនដ៏ដូនមួយរបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ឈ្មោះ មុស្លីម អ៊ីបន្ទ អុត្វីល ទៅកាន់ស្រុកគូហ្វាស៊ូដើម្បីស្វែងស្ថានការណ៍ក្នុងស្រុកនេះ ។ ប្រជាពលរដ្ឋស្រុកគូហ្វាស៊ូបានស្មោះស្ម័គ្រគាំទ្រលោក មុនក្បត់លោកពេលទំពរបស់យ៉ាស៊ីដ្វីមកដល់ ។

ពួកអ្នកស្រុកគូហ្វាស៊ូទៅចូលរួមជាមួយកងទ័ពរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនទាន់ ឬចេញទៅការពារព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនទាន់ពីពួកសត្រូវរបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام នោះ ។ សម័យឥឡូវ ១៤ សតវត្សក្រោយមក អ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយមុស្លីមនិងមិនមែនមុស្លីមខ្លះថ្លែងការណ៍ថា ពួកស្តីអាស្រ័យធ្វើពិធីម៉ាកកាស៊ូថ្ងៃអុស្ត្រីព្រោះតែមាន "កំហុស" ដែលមកមិនទាន់ពេលនិងដែលបានក្បត់ហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام អ៊ីម៉ារបស់ខ្លួន ។ តែតាមប្រវត្តិសាស្ត្រ សម្តីនេះមិនសមហេតុផលទេ វាជាសម្តីដែលត្រូវប្រឌិតឡើងដើម្បីព្យាយាមលើកកំហុសចេញពីបណ្តាបុគ្គលមានកំហុសមែនទែនក្នុងការសម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام និងក្រុមគ្រួសារព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام នៅឯការបាឡាអ៊ី ។

ហេតុការណ៍ពិតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ

ស្រុកគូហ្វាស៊ូ ផ្ទុយពីការដឹងដោយស្មាន ពុំមែនជា "ស្រុកស្តីអាស្រ័យ" ទេ ។ លោក ស្ត្រីបលី នុអ៊ីម៉ានី (شَبَلِي نِعْمَانِي) អ្នកប្រាជ្ញនិងអ្នកនិពន្ធដ៏ប្រវត្តិនិកាយស៊ីនណាស៊ូ មានប្រសាសន៍ថាគូហ្វាស៊ូជាស្រុកមួយនៅឯប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ ត្រូវកសាងឡើងដោយ អ៊ីម៉ារ អ៊ីបន្ទ ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងសម័យគាត់កាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាបន្ទាយមួយសម្រាប់កងទ័ពនិងបណ្តាបក្សពួករបស់គាត់ ។

ក្រោយមក ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានទៅនៅស្រុកនេះសម័យព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ជាស្តេចខ្ពង់ខ្ពស់ ដើម្បីឃ្លាំមើលមូហ្វរីយ៉ាស៊ូ អ៊ីបន្ទ អាហ្វិ ស៊ីហ្វយ៉ាន បុគ្គលបះបោរបំប្លិចបំប្លួចនៅក្បែរប្រទេសស៊ីរី ។ ក្រោយពីព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ចូលព្រះទិវង្គត លោក ត្ន័បារី អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រនិកាយស៊ីនណាស៊ូមានប្រសាសន៍ថាពួកស្តីអាស្រ័យស្រុកគូហ្វាស៊ូដែលបានមកកាន់ស្រុកនេះជាមួយ អុលី អ៊ីបន្ទ អាហ្វិ ត្ន័លីប صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ត្រូវចាប់ខ្លួន ត្រូវធ្វើទណ្ឌកម្ម ត្រូវកាប់សម្លាប់ដោយស្ត្រីយ៉ាដូ បុគ្គលតែងតាំងរបស់មូហ្វរីយ៉ាស៊ូ (និងឪពុករបស់អ៊ីបន្ទ ឡោះហ្វ្រៃ អ៊ីបន្ទ ស្ត្រីយ៉ាដូដែលជាអភិបាលស្រុកគូហ្វាស៊ូសម័យសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ី) ។

អាប់ខុលឡោះហ្ន៎ អ៊ីបនូ អាប់បាស់ សាវកជាទីគោរពរបស់ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله បងប្អូនដីដូនមួយរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله បានប្រាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسَّلَام ឲ្យដឹងជាមុនដែរ កាលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسَّلَام បានចាកចេញពីម៉ាឌីណាស៊ូ ថាពួកអ្នកស្រុកគួរហ្វាស៊ូជា "មនុស្សបោកប្រាស់" មិនអាចទុកចិត្តពួកគេនោះបានទេ ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រសំខាន់មួយបញ្ជាក់ថាកងទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដូបានផ្ដើមបង្កតំបាយ បន្ទាប់មកបានសម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسَّلَام ឯបណ្តាអ្នកតាមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسَّلَام មកពីប្រទេសស៊ីរី មិនមែនមកពីស្រុកគួរហ្វាស៊ូទេ ។ លោក ស្វាស៊ូ អាប់ខុល-អាស៊ីស៊ូ (شاه عبد العزيز) អ្នកប្រាជ្ញនិកាយស៊ីន្ទីបានតំណាលរឿងនេះថា៖ "បណ្តាកងទ័ពស៊ីរី ក្រោមបញ្ជាយ៉ាស៊ីដូនិងក្រោមការព្យាយាមរបស់មេប្រឆាំងនិងមេហ្វ្រីតណាស៊ូ គឺអ៊ីបនូស៊ីយ៉ាដូ បានកាប់សម្លាប់អ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسَّلَام នៅការបាឡាអ៊ី ។"

រឿងរ៉ាវនៅការបាឡាអ៊ីត្រូវបានទុកក្នុងក្រាំងសំណេរអាន់លុល-ស៊ីនណាស៊ូច្រើន ។ រឿងរ៉ាវនេះបង្ហាញឲ្យឃើញជាក់ច្បាស់ថាអ្នកណាខ្លះជាអ្នកមានកំហុសឬពុំមានកំហុស ក្នុងការកាប់សម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسَّلَام ។ សម័យសព្វថ្ងៃនេះ បណ្តាមុស្លីមដែលអះអាងថាយ៉ាស៊ីដូ អ៊ីបនូ មូហ្វាវីយ៉ាស៊ូ មិនមែនអ្នកទទួលខុសត្រូវរឿងនេះទេ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះដូចពួកណាស៊ី (nazi) ដែលបដិសេធហាហ៊ីត្លែរ (Hitler) មិនមែនអ្នកទទួលខុសត្រូវការកាប់សម្លាប់រង្គាល (Holocaust) ទេក្នុងរបបផ្តាច់ការអាស្រ័យនោះ ។

អាស៊ីរីជាថ្ងៃកាន់សីលអត់អាហារ មិនមែនថ្ងៃកាន់មរណទុក្ខទេ ?

អ្នកអាន់លុល-ស៊ីនណាស៊ូខ្លះ ដូចជាមានបំណងមើលថែកអាស៊ីរីវិស័យសាសនានិងវិស័យវិញ្ញាណឬចិត្ត ចង់បំបែរអារម្មណ៍សំណាក់មុស្លីមពីព្រឹត្តិការណ៍អាស៊ីរីក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ ដូច្នេះពួកគេនោះដើរនិយាយ ឧទាហរណ៍ថាថ្ងៃអាស៊ីរីជាថ្ងៃកាន់សីលអត់អាហារ មិនមែនថ្ងៃកាន់មរណទុក្ខទេ ។

ឯកសារយោងដកស្រង់ពីក្រាំងសំណេរអាន់លុល-ស៊ីនណាស៊ូ

ហ្វាឌីស្ត្រ[ដែលមិនគួរឲ្យទុកចិត្តបាន]នៅក្នុងសៀវភៅស៊ីន្ទីថ្លែងថា កាលព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله បានមកកាន់ម៉ាឌីណាស៊ូឆ្នាំ ៦២២ គ្រិស្តសករាជ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله ឃើញពួកយ៉ាហ្វ្រាឌីស្ត្រនេះកាន់សីលអត់អាហារ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله បានសួរថាហេតុអ្វីពួកគេកាន់សីលអត់អាហារ គេបានប្រាប់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله ថានេះជា "ថ្ងៃពរជ័យ" គឺថ្ងៃដែលព្រះសាស្តាមូសា صلوات الله عليه وآله បានចាកចេញពីប្រទេសអេស៊ីបតី ។ ព្រះសន្តសាស្តាសៃន៍ព្រះសាសនាអ៊ីស្លាម صلوات الله عليه وآله ក៏បានប្រាប់ពួកយ៉ាហ្វ្រាឌីថាយើងជា "បុគ្គលជំនិតរបស់មូសា صلوات الله عليه وآله ជាងអស់លោក" ហើយព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله បានដាក់បញ្ជាឲ្យមុស្លីមឲ្យកាន់សីលអត់អាហារថ្ងៃនោះដែរ - យោលតាមសាត្រា ស្ត្រីហ្វ្រិះហ្វ្រិះ ប្តីខ្ចីរី ។

មានថ្លែងនៅក្នុងមុសណាដូរបស់អ៊ីម៉ាអាន់ម៉ាដូ អ៊ីបនូ ហ្វាន់បាល់ដែរថាព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله បានប្រាប់បណ្តាសាវកព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله ថា៖ "ចូរអស់លោកកាន់សីលអត់អាហារថ្ងៃអាស៊ីរី តែចូរធ្វើខុសពីពួកយ៉ាហ្វ្រាឌីដោយអត់អាហារមួយថ្ងៃមុនថ្ងៃអាស៊ីរី ហើយអត់អាហារមួយថ្ងៃក្រោយថ្ងៃអាស៊ីរី ។"

ស្ត្រីអាស៊ីរ៉ាមិនជឿទេថាហ្វីសៃន៍ទាំងនេះជាហ្វីសៃន៍ពិតប្រាកដឬគួរតាមទេ ពីព្រោះថា៖

- មានការសង្ស័យអំពីការពិតរបស់ហ្វីសៃន៍នេះ ។ អ្នកថ្លែងហ្វីសៃន៍នេះ បីនាក់គឺ មូហ្វីយ៉ាស៊ី អ៊ីបនូ ស៊ូហ្វាយ៉ានដែលបានទៅជាមុស្លីមមុនព្រះសាស្ត្រាម្បូម៉ាដ្ឋូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ សោយព្រះទុរង្គតបន្តិច គាត់អវត្តមានកាលព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មកដល់ម៉ាឌីណាស៊ូ (ការពិតគឺគាត់ជាអ្នកប្រឆាំងកូនរបស់អាឡី អ៊ីបនូ អាហ្វី ត្រីលីប صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ); អាហ្វីហ្វីយ៉ាដ្ឋូដែលបានទៅជាមុស្លីមឆ្នាំ ៦២៩ គ្រិស្តសករាជ គាត់ក៏អវត្តមានដែរកាលព្រះសាស្ត្រាម្បូម៉ាដ្ឋូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានមកដល់ម៉ាឌីណាស៊ូ គាត់បានថ្លែងថាគាត់បានឃើញពួកយ៉ាហ្វីសៃន៍កាន់សីលអត់អាហារថ្ងៃអាស៊ីរ៉ា (ការធ្វើសាក្សីរបស់គាត់ដូចយើងបានអធិប្បាយរួចមកហើយនោះ មិនអាចយកជាការបានទេ); អាហ្វីខុលឡោះហ្វី អ៊ីបនូ អាហ្វីបាស់ លោកនៅក្មេងក្នុង ឆ្នាំ ៦២២ គ្រិស្តសករាជ ដូច្នោះអំណះអំណាងរបស់លោកអំពីរឿងនេះក៏ពុំអាចយកជាការបានដែរ ។
- អាស៊ីរ៉ាមានអត្ថន័យលើសពីមួយ ។ អត្ថន័យដើមរបស់អាស៊ីរ៉ា មុនសម័យការបាឡាអ៊ី គឺ "ទីដប់" គឺទីដប់របស់គ្រប់ខែ ។ ពីព្រោះគេប្រមាណថាព្រះសាស្ត្រាម្បូម៉ាដ្ឋូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មកដល់ម៉ាឌីណាស៊ូ "ថ្ងៃទីដប់" មិនបានសេចក្តីថាព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ មកដល់ថ្ងៃទីដប់ខែមូហ្វាររ៉ាមទេ ។
- ប្រក្រតិទិនរបស់ពួកយ៉ាហ្វីសៃន៍គ្រាន់តែជាប្រក្រតិទិនចន្ទគតិតែពាក់កណ្តាលទេ ដូច្នោះវាមិនស្របយ៉ាងពេញលេញនឹងប្រក្រតិទិនចន្ទគតិរបស់អ៊ីស្លាមជាអចិន្ត្រៃយ៍ទេ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ បើថ្ងៃបុណ្យនេះមាននៅក្នុងប្រក្រតិទិនយ៉ាហ្វីសៃន៍ វាមិនត្រូវនឹងថ្ងៃទីដប់ខែមូហ្វាររ៉ាមទេ ពីឆ្នាំមួយទៅឆ្នាំមួយ ។

សីលអត់អាហាររបស់ពួកយ៉ាហ្វីសៃន៍

ដំបូងបង្អស់ សំណួរសំខាន់បំផុតដែលស្ត្រីអាស៊ីរ៉ាសួររកទៅវិញគឺ យើងដឹងដូចម្តេចថាពួកយ៉ាហ្វីសៃន៍មានការកាន់សីលអត់អាហារនេះ ? បណ្តាភស្តុតាងបញ្ជាក់ឲ្យដឹងថាពុំមានការកាន់សីលអត់អាហារបែបនេះ ដូចប្តីខ្ញុំបានរៀបរាប់នោះទេ ជាសញ្ញាសំគាល់នៃការចាកចេញរបស់ព្រះសាស្ត្រាម្បូម៉ាដ្ឋូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ពីប្រទេសអេស៊ីបត៍ ។

ការពិតគឺ ពួកយ៉ាហ្វីសៃន៍កាន់សីលអត់អាហារក្នុងថ្ងៃចំនួនប្រាំពីរក្នុងមួយឆ្នាំ គឺ៖

- អត់អាហារថ្ងៃ យុម គឺពូរ
- អត់អាហារថ្ងៃ ទីស្វា បារ
- អត់អាហារថ្ងៃ កុដាលីយ៉ា
- អត់អាហារថ្ងៃទីដប់ខែទេវេត
- អត់អាហារថ្ងៃទី ១៧ ខែតាំមុស
- អត់អាហារអេសថែរ (Esther)
- អត់អាហារកូនដំបូង (កូនបងគេ)

ពុំឃើញមានការអត់អាហារណាមួយ ជាការអត់អាហារដើម្បីរំលឹកថ្ងៃព្រះសាស្ត្រាម្បូម៉ាដ្ឋូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ បានចាកចេញពីប្រទេសអេស៊ីបត៍ទេ ។ ហ្វីសៃន៍ថ្ងៃអាស៊ីរ៉ាដែលអំពីការអត់អាហារមិនពិតក្នុងបំណងចង់ធ្វើឲ្យអាស៊ីរ៉ាមានន័យខ្លឹមសារផ្សេង មិនទាក់ទងនឹងហ្វីសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ។

ចំណុចចុងក្រោយបង្អស់ដែលត្រូវចាប់អារម្មណ៍គ្រងនេះគឺ ឧបមាថាប្តីខ្ញុំនិងបក្សពួកជាអ្នកត្រូវមួយពេលសិន ថាមានថ្ងៃកាន់សីលអត់អាហាររបស់ពួកយ៉ាហ្វ្រៃសៃន៍បើកឲ្យដឹងដោយព្រះសាស្តាមូសា عليه السلام មែន ដែលត្រូវគ្នានឹងថ្ងៃ អុស្ត្រីក្នុងខែមូហាររីម ។ ទោះជាដូច្នោះក៏ដោយ តើថ្ងៃកាន់សីលអត់អាហាររបស់ពួកយ៉ាហ្វ្រៃសៃន៍នេះនឹងលុបលើប្តី ជួសសារសំខាន់របស់ការលះលង់និងការបូជាព្រះជន្មរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام នៅឯស្រុកការបាឡាអ៊ីថ្ងៃ អុស្ត្រីដូច្នោះឬ ? អាចដូច្នោះបានដូចម្តេច ?

តើស្ត្រីអាស្រ័យអាចជឿរឿងការបាឡាអ៊ីបានដូចម្តេច ?

ព្រឹត្តិការណ៍កន្លងមក

បុគ្គលខ្លះគិតថារឿងអ៊ីម៉ាហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام និងសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ី ជាប្រជុំរឿងព្រេងនិងរឿងនិទាន ។ ផ្ទុយ ទៅវិញ ការពិតគឺមានព្រឹត្តិការណ៍ពិតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអ៊ីស្លាមដែលមានឯកសារនិងមានការអត្ថាធិប្បាយដែល ទុកចិត្តបានជាអំណះអំណាង ដូចព្រឹត្តិការណ៍ការបាឡាអ៊ីក្នុងឆ្នាំ ៦៨០ គ្រិស្តសករាជនោះ ។

អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រមុស្លីមដែលទុកចិត្តបាន បានធ្វើសេចក្តីវាយការណ៍វគ្គសំខាន់ៗដោយមានបណ្តាញថ្លែង ព័ត៌មានបន្តគ្នាឲ្យជឿបាននិងផ្ទៀងផ្ទាត់ពីសតវត្សទី ៧ និងទី ៨ ឯសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីវគ្គសំខាន់ៗទាំងនេះ ត្រូវគ្នា ។

លោក អាហ្វិ មិកូណាហ្វ្វ (أبو مخنف) អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រស្រុកគូហ្វាស្ត បានសរសេរសាត្រាដំបូងបង្អស់មានចំណង ជើងថា "ម៉ាក្វាតាល់ អាល់-ហ្វ្រៃសៃន៍ (مقتل الحسين) ក្នុងឆ្នាំ ៧៨៨ គ្រិស្តសករាជ ពោលគឺក្នុងចន្លោះពេល ១០០ ឆ្នាំ បន្ទាប់ព្រឹត្តិការណ៍ការបាឡាអ៊ី ច្រើនឆ្នាំមុនដ៏ប្រវត្តិមួយចំនួនដែលគេបានសរសេរអំពីព្រះសាស្តា និង ព្រឹត្តិការណ៍សាសនាឯទៀត ។ ឧទាហរណ៍ គម្ពីរសាសនាគ្រិស្តត្រូវបានចងក្រងឡើងលើសពីមួយរយឆ្នាំក្រោយ យេស៊ូ (អ៊ីសា عليه السلام) បានចាកចោលលោកនេះ ។

ឧទាហរណ៍ ប្រៀបធៀបសាត្រាម៉ាក្វាតាល់របស់អាហ្វិ មិកូណាហ្វ្វ - ដែលទៅជាប្រភពព័ត៌មាន (ឯកសារដើម) សម្រាប់ប្រវត្តិសាស្ត្រមុស្លីមក្រោយៗ ដូចជា គ្លីបារី (الطبري) និង បាឡាអ៊ី (البلاذري) ជាដើម - ជាមួយ ស្ត្រីហ្វ្រៃសៃន៍ ហ្វ្រៃសៃន៍ (صحيح البخاري) ដែលត្រូវចងក្រងឡើងប្រមាណលើសពី ២០០ ឆ្នាំក្រោយព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្វ صلى الله عليه وسلم សោយ ព្រះទិវង្គត ។

ឯកសារយោងដកស្រង់មកពីក្រាំងសំណេររបស់អាស្រ័យលុល-ស៊ិនណាស្ត

លោកអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រនិកាយស៊ីន្ត ដូចជា គ្លីបារី, បាឡាអ៊ី ជាដើម បានចាត់ទុកវណ្ណកម្មរបស់លោក មិកូណាហ្វ្វថាត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដ ហើយបានចម្លងវណ្ណកម្មរបស់លោកមិកូណាហ្វ្វបន្ថែមក្នុងវណ្ណកម្មរបស់ខ្លួន ។ ក្រាំងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់លោកគ្លីបារី ក្បាលទី ១៩, ក្នុងវគ្គស្តីអំពីខ្ញុំលីហ្វាស្ត របស់ យ៉ាស្ត្រីដ្វ អ៊ីបន្ត មូអុរីយ៉ាស្ត, ធ្វើសេចក្តីវាយការណ៍លំអិតអំពីតួនាទីរបស់យ៉ាស្ត្រីដ្វក្នុងសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ី និងនៅក្នុងសមរម្យមិ ការបាឡាអ៊ីផ្ទាល់តែម្តង និងអំពីអ្នកស្លាប់នានា ។ ក្រាំងប្រវត្តិសាស្ត្រក្បាលទី ១៩ នេះថ្លែងអំពីពាក្យពេជន៍របស់

បណ្តាសាក្សីផ្ទាល់ភ្នែកដែរ ។

អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រផ្សេងៗទៀត

ប្រវត្តិវិទូទិសខាងលិចក៏បានរាយការណ៍អំពីព្រឹត្តិការណ៍ការបាឡាអ៊ីដែរ ។ លោក អេដវ៉ាដ គីបបុន (Edward Gibbon) ប្រវត្តិវិទូអង់គ្លេសសតវត្សទី ១៨ បានសរសេរនៅក្នុងអត្ថបទ "Decline and fall of the Roman Empire (ការអត់ថយនិងការរលំរបស់អាណាចក្ររ៉ូម៉ាំង)" ថា៖ "នៅក្នុងសម័យកាលនិងបរិយាកាសដ៏យូរអង្វែង ទិដ្ឋភាពខ្លោចផ្សារនៃការស្លាប់របស់ហ្វ្រែសៃន៍នឹងធ្វើឲ្យអ្នកអានសោះអង្កើយបំផុត កើតមានអារម្មណ៍អាណិត អាសូរ ។"

ប្រវត្តិវិទូសតវត្សទី ១៩ ជាតិអេកូសឈ្មោះ តូម៉ាស ការឡែល (Thomas Carlyle) សរសេរថា៖ "មេរៀនដែល យើងដកស្រង់បានពីសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ីគឺ ហ្វ្រែសៃន៍និងបណ្តាបក្សពួកជាអ្នកមានជំនឿចំពោះព្រះឥត ប្រែប្រួល ។ ពួកគេបានបង្ហាញឲ្យឃើញថាគេមិនយកចំនួនច្រើនទេកាលណាគេស្គាល់ការពិត ស្គាល់ប្រការខុស (ដឹងបុណ្យ ដឹងបាប) ។ ជ័យជំនះរបស់ហ្វ្រែសៃន៍ ទោះបីមានគ្នាតិចក៏ដោយ ធ្វើឲ្យខ្ញុំស្ងប់ស្ងែង ។"

មានរឿងពិតច្រើនដែរសរសេរដោយលោកអ្នកប្រាជ្ញស្ត្រីអុស្ត្រូលីយ៉ា ដូចជា ស្រែខ្ញុំ អាប់បាស់ អាស់-គូមី និង ស្រែខ្ញុំ អាស់-មូហ្វីដូ ជាដើម ។

ក្រាំងប្រវត្តិសាស្ត្រទាំងនេះ - ស៊ីន្ទីនិងស្ត្រីអុស្ត្រូលីយ៉ា មុស្លីមនិងមិនមែនមុស្លីម - បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់ថា សោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ីបានកើតឡើងក្នុង ឆ្នាំ ៦៨០ គ្រិស្តសករាជថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام និងបណ្តាអ្នក តាមព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ត្រូវកាប់សម្លាប់រង្គាលនៅកណ្តាលវាល ក្រោយពីត្រូវបង្អត់បាយនិងទឹក ថាកងទ័ពរបស់ យ៉ាស៊ីដូ អ៊ីបនូ មូអារីយ៉ាស៊ីដូជាអ្នកទទួលខុសត្រូវអំពើហិង្សាឧក្រិដ្ឋនេះ ។

អ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនខុសទេដែលបះបោរប្រឆាំងយ៉ាស៊ីដូ អ៊ីបនូ មូអារីយ៉ាស៊ីដូ អ្នកគ្រប់គ្រងសម័យ ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام នោះ ?

ឥស្សរជននិកាយស៊ីន្ទីខ្លះសម័យឥឡូវ ដូចជាលោក ស្ទារកៀរ ណាអ៊ីក (ذاکر نانیک) ជនជាតិឥណ្ឌាជាដើមបាន ស្រែកប្រកាសថាសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ីជា "សង្គ្រាមនយោបាយ" ដែលបានកើតឡើងដោយសារតែ "ខ្វែង មតិគ្នា" តែម្យ៉ាងរវាងយ៉ាស៊ីដូនិងអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ។

បណ្តាអ្នកប្រាជ្ញមជ្ឈិមសម័យដូចជា អ៊ីបនូ តែមីយ៉ាស៊ីដូ បុព្វបុរសខាងមនោគមវិជ្ជារបស់និកាយវ៉ាហ្វាប៊ីជាដើម ប្រកែកថាអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មាន "គោលបំណងនយោបាយ" ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ជា "បុគ្គលបះបោរ" ។ នេះគឺអ្វីដែល មិនសមហេតុផលនិងជាការប្រមាថមើលងាយដែរ ។

យ៉ាស៊ីដូមិនមែនមេដឹកនាំស្របច្បាប់ទេ

ខលក្នុងខណ្ឌក្នុង "សន្តិសញ្ញាសន្តិភាព" ជាមួយព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ ស្តេចខ្ញុំលិហ្វទីប្រាំ គឺព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មូអ៊ាវីយ៉ាស៊ុំមិនមានសិទ្ធិលើកយ៉ាស៊ុំដូជាអ្នកស្នងខ្លួនទេ ពោលគឺជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វបន្ទាប់ពីខ្លួន ។ យោលតាមខលក្នុងខណ្ឌច្បាស់លាស់នៃសន្តិសញ្ញាសន្តិភាពនោះ មុខតំណែងស្តេចខ្ញុំលិហ្វរបស់អស់មុស្លីមត្រូវសន្មតថាត្រឡប់មកបានលើព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام វិញ បើព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام សោយព្រះទិវង្គត មុខតំណែងនេះបានទៅព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ដែលព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បះបោរប្រឆាំងយ៉ាស៊ុំដូ អ៊ីបន្ទូ មូអ៊ាវីយ៉ាស៊ុំនោះ ព្រោះព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មានសិទ្ធិពេញទីធ្វើបែបនេះ ។ ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វស្របតាមច្បាប់ ឯយ៉ាស៊ុំដូជាបុគ្គលប្លន់មុខតំណែងរបស់គេ ។

បេសកកម្មរបស់ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام

សូមរំលឹកឡើងវិញ យោលតាមហ្វ្រែស្វែររបស់ព្រះសាស្ត្រាម្បាម៉ាដូ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ថ្លែងដោយអ៊ីឡាម៉ាស៊ីន្តីនិងអ៊ីឡាម៉ាស៊ីរីអ៊ុស្ត ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មានព្រះវចនៈថា៖ "ហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام និងហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ជា "ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ា អង្គយក្តី ឈរក្តី" ជា "ព្រះអគ្គប្រមុខរបស់យុវជនឋានសួគ៌" ² ។

បេសកកម្មរបស់ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនមែនបេសកកម្មយោធាទេ ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនមានគោលបំណងប្រយុទ្ធនឹងយ៉ាស៊ុំដូឬច្បាំងប្រជាជាតិអ៊ីម៉ាស៊ុំទេ ។ ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មានវចនៈច្បាស់លាស់មុនចាកចេញពីម៉ាដូណាស៊ុំថា៖ "ខ្ញុំ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ចាកចេញពីទីនេះដើម្បីកែតម្រូវអ៊ីម៉ាត្ត (បណ្តាអ្នកតាម) របស់ព្រះអយ្យកោ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ខ្ញុំ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ។" ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ពុំដែលមានវចនៈទេថាព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ចង់បានអំណាចឬអាជ្ញា ។ ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានបញ្ជាក់ឲ្យដឹងច្បាស់ហើយថាព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ចង់កែតម្រូវ ។ បេសកកម្មរបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام គឺស្តារការប្រតិបត្តិអ៊ីស្លាមនៅក្នុងសហគមន៍អ៊ីស្លាម ។

ពុំមានក្រាំងសំណេរណាមួយឡើយចែងថាព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ទាមទារអំណាច នៅក្នុងកិច្ចសន្ទនាណាមួយជាមួយសមាជិកណាមួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលរបស់យ៉ាស៊ុំដូឬជាមួយកងទ័ព ទោះបីមួយដងក៏ដោយ ។ ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានបដិសេធយកយុទ្ធជនសំខាន់ៗរបស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ទៅប្រយុទ្ធនៅការបាឡាអ៊ីជាមួយព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ដែរ ។ យុទ្ធជនពួកវានិងក្លាហានដាច់គេប្រាំនាក់របស់ព្រះអង្គ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام គឺ៖ អ៊ុបបាស់, មុស្លីម អ៊ីបន្ទូ អ៊ុគ្លីល, អ៊ុបខុលឡោះហ្វី អ៊ីបន្ទូ យ៉ុកុហ្វារ, មូហ្វាម៉ាដូ ហ្វាណាហ្វីយ៉ាស៊ុំ និងកូនប្រុសបង្កើតរបស់លោក, និង ស្វែន អាស់-អ៊ុប៊ីខ្លីន صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ ។ មូអ៊ាវីយ៉ាស៊ុំធ្លាប់តែនិយាយថាយុទ្ធជនទាំងប្រាំនាក់នេះគ្រប់គ្រាន់ណាស់សម្រាប់វាយយកទ្វីបអាវ៉ាប់ទាំងមូល ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងថ្ងៃអាស៊ីរី មានតែយុទ្ធជនម្នាក់គត់ ក្នុងចំណោមយុទ្ធជនទាំងប្រាំនាក់នេះ ចូលរួមជាមួយព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសៃន៍ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ដើម្បីប្រយុទ្ធ គឺអ៊ុបបាស់ ទុកជាដូច្នោះក៏ដោយក៏លោកត្រូវហាមប្រយុទ្ធ ។ តើអាកប្បកិរិយានេះដូចអាកប្បកិរិយារបស់មេបញ្ជាការយោធាទេ ? ជាបុរសដែលចូលចិត្តធ្វើសង្គ្រាមនិងការបង្ហូរឈាម ?

² សូមមើលសាត្រា "យ៉ុមីអ៊ី អាត់-តៀរមីស៊ី (جامع الترمذي)"

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْلَانَ، قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زَيْدٍ، عَنْ ابْنِ أَبِي نُعْمٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ " الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ . "

حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكَيْعٍ، قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، وَمُحَمَّدُ بْنُ فَضَيْلٍ، عَنْ يَزِيدَ نَحْوَهُ . قَالَ أَبُو عِيسَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ . وَابْنُ أَبِي نُعْمٍ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نُعْمٍ الْبَجَلِيُّ الْكُوفِيُّ وَبُيُوتِيُّ أَبِي الْحَكَمِ .

ចូរកុំភ្លេចឡើយថា ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បាននាំបណ្តាស្រ្តីនិងក្មេងៗធ្វើដំណើរទៅកាន់គូហ្វាស្ត់ជាមួយព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ផ្ទុយនឹងការណែនាំរបស់អ្នកចាស់ទុំដូចជា អ្នកប្រឡោះប្រឡាយ អ៊ីបនូ អាប៉េបាស់ ជាដើម ។

ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ចង់បង្ហាញពិភពលោក ថាព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ មិនប្រតិបត្តិការយោធាឬលើកទ័ពទៅច្បាំងទេ ។

លោក ឆាលស៍ ឌីកកិនស៍ (Charles Dickens) អ្នកនិពន្ធប្រលោមលោក ដ៏ល្បីល្បាញ អ្នកជំនាញខាងពិភពលោកទិសខាងលិច បានកត់សម្គាល់ ថា៖ "បើហ្វីសៃន៍ប្រយុទ្ធដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នាលោកិយ ខ្ញុំមិនយល់ទេថា ហេតុអ្វីបណ្តាបងប្អូនស្រីរបស់លោកនិងបណ្តាកូនក្មេងទៅតាមលោក ។ អ្វីដែលសមហេតុផលគឺលោកបូជាជីវិតដើម្បីអ៊ីស្លាមតែម្យ៉ាង ។"

គួរឲ្យពិបាកចិត្ត សូម្បីតែអ្នកមិនមែនមុស្លីមដូចលោកឌីកកិនស៍និងលោក គិបបុនក៍អាចទទួលស្គាល់និងទទួលយកបានយ៉ាងងាយ អ្វីដែលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ អនុវត្តបានសម្រេចនៅការបាឡាអ៊ីម៉ា ចំណែកឯមុស្លីមសន្លឹកសន្លាប់នៅតែមិនដឹងឬសង្ស័យពលីកម្មកំពូលរបស់ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ។

ស្តីអ្នកសុំមិននិយាយបំផ្លើសពេកទេថាយ៉ាស៊ីដូអាក្រក់នោះ ?

បណ្តាអ្នកអត់ទោសឲ្យយ៉ាស៊ីដូ ក្នុងសំណាក់អ្នកសុំលុល-ស៊ីនណាស្ត ប្រកាសអះអាងថាត្រូវឲ្យយ៉ាស៊ីដូរួចខ្លួនពីការរិះគន់ ព្រោះយ៉ាស៊ីដូបានចូលរួមក្នុងការវាយយកបាននគរកុងស្តង់ទីណុបលី (المُسْتَمْنَطِيبِيَّةَ Constantinople) គេគោរពនិងកោតសរសើរប្រការនេះ ព្រោះព្រះសាស្តាមហ្វាម៉ាដូ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ បានទាយទុកមុនស្រេចហើយ ។

តែរឿងនេះជារឿងមិនពិត សម្របសម្រួលដើម្បីទាញយកផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន (អ៊ីម៉ាហ្វីសៃន៍) ។

ឯកសារយោងដកស្រង់ពីក្រាំងសំណេររបស់អ្នកសុំលុល-ស៊ីនណាស្ត

នៅក្នុងក្រាំងសំណេរ ស្ត្រីហ្វីសៃន៍ ច្រើន មានហ្វាឌីស្ត្រព្រះសាស្តា صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ មួយចែងថាបណ្តាអេហ្វាតលនៃទ័ពដំបូងបង្អស់ដែលបានវាយយក "នគររបស់ព្រះចៅអធិរាជសេសារ (Caesar's city)" នគរកុងស្តង់ទីណុបលី គឺប្រទេសទួរគីសព្វថ្ងៃនេះ បណ្តាអេហ្វាតទាំងនោះនឹងបានចូលឋានសួគ៌ ។ បណ្តាអ្នក "កាន់ជើង" យ៉ាស៊ីដូប្រកាសតវ៉ាថាយ៉ាស៊ីដូជាអេហ្វាតមួយរូបរបស់កងទ័ពនេះ ដូច្នេះយ៉ាស៊ីដូជាអ្នកបានចូលឋានសួគ៌ ។

ក៏ប៉ុន្តែ លោក អ៊ីបនូ ហ្វាយ្តរ អ្នកស្តីអ៊ីស្តាណី (ابن حجر العسقلاني) ដែលជាប្រវត្តិវិទូនិងជាអ្នកនិពន្ធដីប្រវត្តិនិកាយស៊ីនីដ៏ល្បីល្បាញម្នាក់ មានប្រសាសន៍នៅក្នុងសៀវភៅរបស់លោកដែលមានចំណងជើងថា "ហ្វាត់ហ្វា អាល់-បារី (فَتْحُ الْبَغْدَادِ)" ថាហ្វាឌីស្ត្រនេះជាហ្វាឌីស្ត្រអន់ឬខ្សោយ ពុំនោះទេជាហ្វាឌីស្ត្រឥតបានការ (ស្តីអំពី "នគររបស់ព្រះចៅអធិរាជសេសារ") ។ លោកបានលើកឡើងថាគេបានរាយការណ៍ថាមានតែពួកជនជាតិស៊ីរីទេដែលនិយាយហ្វាឌីស្ត្រនេះ គឺអស់បុគ្គលដែលប្រឆាំងអ្នកសុំលុល صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَامُ ដែលព្យាយាម "លើកជើង" និងគាំទ្រយ៉ាស៊ីដូ អ៊ីបនូ មូអារីយ៉ាស្ត ។

ការពិតគឺកាលនោះយ៉ាស៊ីដ្យូដ្រែវីងស្រាឡប់ស្មារតី មិនអាចទៅចូលរួមក្នុងសមរក្ខមិវាយនគរក្នុងស្តង់ទីណុបល៍បានទេ ។

នៅក្នុងសៀវភៅរបស់លោកក្បាលទី ៣ ដែលមានចំណងជើងថា "កាមីល ហ្វី អាល់-តារីក្ក (الکامل في التاريخ)" លោក អ៊ីបន្ទូ អាស្ទៀរ (ابن الأثير) អ្នកប្រាជ្ញសម័យមុន មានប្រសាសន៍ថាមូអ្វីយ៉ាស៊ីដ្យូបានចាត់បញ្ជូលកងទ័ពធំសម្បើមមួយទៅកាន់នគរព្រះចៅធីអិរាជសេសារ (នគរ កុងស្តង់ទីណុបល៍) បានតែងតាំងស៊ីហ្វយ៉ាន អ៊ីបន្ទូ អ្វីហ្វី (سفيان بن عوف) ជាមេបញ្ជាការកងទ័ពនេះ ។ មូអ្វីយ៉ាស៊ីដ្យូដាក់បញ្ជាលើយ៉ាស៊ីដ កូនប្រុសខ្លួន ឲ្យទៅចូលរួមក្នុងកងទ័ពនេះ ។ យ៉ាស៊ីដ្យូគេចេះដោយយកលេសគ្រប់យ៉ាងឆ្លើយដោះសារ ដោយថាខ្លួនឈឺទៀតផង ។ លោក អ៊ីបន្ទូ អាស្ទៀរបានសរសេរថាមូអ្វីយ៉ាស៊ីដ្យូបានដោះលែងកូនប្រុសខ្លួនឲ្យចូលរួមក្នុងកងទ័ពចម្បាំង ។ ក្នុងចម្បាំងទល់នឹងអាណាចក្ររ៉ូម៉ាំង បន្ទាប់ពីនោះ ទ័ពមុស្លីមរងជម្ងឺនិងការខ្វះខាតគ្រឿងផ្គត់ផ្គង់ច្រើន ។ ពេលដឹងព្រឹត្តិការណ៍នេះ យ៉ាស៊ីដ្យូចាប់ផ្តើមច្រៀងថា៖ "ខ្ញុំមិនបារម្ភអំពីសេចក្តី លំបាករបស់ទាហាននៅឯហ្វារុក្កដាណាទេ ដោយរងគ្រុនចាញ់និងភ័យវិបត្តិច្រើន ។ ខ្ញុំសប្បាយនៅទីនេះជាមួយភរិយាខ្ញុំ..."

មានចារទុកនៅក្នុងក្រាំងសំណេរ "ម្សួច អាល់-ស្វាហ្វាប (مروج الذهب)" ដោយប្រវត្តិវិទូ ម៉ាស៊ីដ្យូ (ألمسعودي) ដែរថា៖ "មូអ្វីយ៉ាស៊ីដ្យូបានទទួលដំណឹងអំពីដំណើរទៅមុខរបស់កងទ័ព ហើយបានធ្វើដំណឹងនេះទៅប្រាប់យ៉ាស៊ីដ្យូ យ៉ាស៊ីដ្យូថា៖ "ដូច្នេះខ្ញុំត្រូវឲ្យមានពិធីបុណ្យនៅឯផ្ទះដោយហោមិត្តអ្នកដឹករបស់ខ្ញុំមកចូលរួម ។"

ដូច្នេះគេដឹងច្បាស់អាស្រ័យសម្តីខ្លួនឯងផ្ទាល់តែម្តងនៅក្នុងក្រាំងសំណេររបស់ប្រវត្តិវិទូស៊ីនី ថាយ៉ាស៊ីដ្យូមិនបានចូលរួមក្នុងកងទ័ពដែលបានវាយឈ្នះនគរកុងស្តង់ទីណុបល៍នោះទេ ថាហ្វាខ្លីស្រួចចែងអំពីបណ្តាអេហ្វេលកងទ័ពនោះបានចូលឋានសួគ៌ យោលតាមលោកអ្នកប្រាជ្ញ ដូចជា អ៊ីបន្ទូ ហ្វាយ្យារ អុស៊ីក្វីឡានី ជាដើមនោះជាហ្វាខ្លីស្រួចអន់ឬខ្សោយ មិនអាចជឿបានទេជាបឋម ។

អំពើឧក្រិដ្ឋរបស់យ៉ាស៊ីដ្យូ

ទោះបីយ៉ាស៊ីដ្យូបានវាយឈ្នះឬមិនបានវាយឈ្នះនគរកុងស្តង់ទីណុបល៍ក៏ដោយ និយាយត្រង់ វាជារឿងផ្សេងដោយសារអំពើឧក្រិដ្ឋនិងបាបធំដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តក្រោយមកដោយឥតលាក់លៀម អស់មួយជីវិត កាលខ្លួនបានកាន់មុខតំណែងខ្ព្លលើហ្វាស៊ូ ។

បុគ្គលនិកាយរ៉ាហ្វាប៊ីខ្លះចង់ធ្វើពុតថាមានការ "ខ្វែងមតិគ្នា" អំពីការបាឡាអ៊ី តែគិតយ៉ាងណាអំពីការកាប់សម្លាប់រង្គាលនៅម៉ាឌីណាស្កុន្ត្រែក្រោយសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ីនោះ? គិតយ៉ាងណាអំពីការដុតកាក្កុបាស្កុដោយទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដ្យូតិចជាងបីឆ្នាំក្រោយមកនោះ?

នៅក្នុងក្រាំងសំណេរ តារីក្ក គ្លីបារី ក្បាលទី ១៩ ប្រវត្តិវិទូល្យាញនិកាយស៊ីនី លោក គ្លីបារី បានផ្តល់ឯកសារបញ្ជាក់អំពីយ៉ាស៊ីដ្យូបានប្រព្រឹត្តិអំពើសាហាវយង់ឃ្នងនិងអំពើរំលោភមិនអាចអត់ឱនឲ្យបានទាំងនេះ នៅម៉ាឌីណាស្កុន្ត្រែនិងម៉ាកកាស្កុ ។

លោក អ៊ីបនូ អាស្រៀរ អ្នកប្រាជ្ញស៊ីនី បានសរសេរថាមុស្លីមរាប់ពាន់នាក់ត្រូវសម្លាប់និងត្រូវកាត់ក្បាលនៅ ម៉ាឌីណាស៊ូ រាប់ពាន់នាក់ត្រូវចាប់ខ្លួនជាទាសៈទាសី ស្រ្តីលើសពីមួយពាន់នាក់ត្រូវចាប់រំលោភដោយកងទ័ព របស់យ៉ាស៊ីដូ ។ លោក អ៊ីបនូ គូតៃបាស៊ូ (ابن قتيبة) បានរៀបរាប់ថាទារកត្រូវកន្ត្រាក់ពីដៃម្តាយ ហើយត្រូវបោកទៅ លើជញ្ជាំង សេះកងទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដូត្រូវបើកដៃឲ្យនោមនៅក្នុង ម៉ាស៊ីដូ អាល់-ណាបារី ម៉ាស៊ីដូរបស់ព្រះ សាស្តាមូហ្វាម៉ាដូ عليه السلام នៅម៉ាឌីណាស៊ូ ។

ស្ត្រីហ្គាបាស៊ូ បណ្តាសាវក និងកូនចៅត្រូវកាប់សម្លាប់ទាំងអស់គ្នាដោយកងទ័ពស៊ីរីនៅក្នុងការវាយលុកនគរ ម៉ាឌីណាស៊ូនេះ ។ លោកអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្របានកត់សម្គាល់ថាទាហានរបស់យ៉ាស៊ីដូមិនទុកឲ្យបណ្តាអ្នកដែល បានរួចជីវិតពីសមរក្សមិបាជ្ជាររស់រានមានជីវិតម្នាក់ឡើយ ។

បន្ទាប់ពីនោះ ឆ្នាំក្រោយមក ដូចគ្នាបារីនិងច្រើននាក់ទៀតបានរាយការណ៍ កងទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដូបានចូលទៅក្នុង នគរម៉ាកកាស៊ូ បានវាយកាត់បាស៊ូពីលើកំពូលភ្នំក្បែរៗនោះ ដោយប្រើគ្រាប់បាញ់ដុតភ្លើងបណ្តាលឲ្យនេះ ក្រណាត់បាំងកាត់បាស៊ូ ។

អាចស្មានមើលប្រតិកម្មរបស់ពិភពលោកមុស្លីមបានទេ បើអាមេរិក ឬអង់គ្លេស ឬអ៊ីស្រាអែលទម្លាក់គ្រាប់បែក ទៅលើម៉ាកកាស៊ូនិងម៉ាឌីណាស៊ូ ធ្វើឲ្យនេះកាត់បាស៊ូ? នឹងមានការឈឺចិត្ត នឹងមានកំហឹង នឹងមានការងើប បះបោរជុំគ្នានិងមានការវាយសងសឹកទៅលើប្រទេសខាងលិច ។ តែពេលមេដឹកនាំសាសន៍មុស្លីមដែលតាំងខ្លួន ឯងស្តេចខ្ញុំលិហ្វ ដុតកាត់បាស៊ូ រំលោភស្រ្តី ប្លន់អ្នកស្រុកម៉ាឌីណាស៊ូ គេសង្ឃឹមថាពួកមុស្លីមនឹងបំភ្លេចចោល រឿងនេះ មិនស្អប់បុគ្គលនេះទេ មិនដាក់បណ្តាសាបុគ្គលនេះទេ ?

អ៊ីម៉ាហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام ចាញ់សមរក្សមិការបាឡាអ៊ី មិនមែនទេ ?

នេះបើផ្អែកទៅលើព្រឹត្តិការណ៍ដែលយ៉ាស៊ីដូរស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គត ។ អ្នកខ្លះថ្លែង ដោយខុសថាយ៉ាស៊ីដូ "ឈ្នះ" អ៊ីម៉ា ហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام "ចាញ់" ។

បេសកកម្មរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام

នេះជាការយល់ច្រឡំទាំងស្រុងស្ទើរតែដោយចេតនានិងជាការប៉ាន់ស្ទើរ ដោយមិនដឹងថាបេសកកម្មរបស់ព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام នោះគឺអ្វី ។ មិនមែនជាការប្រកួតនយោបាយឬជាការបះបោរយោធាទល់នឹងរបប អ៊ីម៉ាឃ្លាស៊ូទេ ។ វាជាបេសកកម្មផ្នែកសច្ចធម៌ (ការពិត គឺព្រះធម៌) គឺសច្ចធម៌របស់អ៊ីស្លាម (អ៊ីស្លាមពិតត្រង់ ក្លាយ) សច្ចធម៌ក្នុងការមានអល់ឡោះហ្វ៊ី عز وجل សច្ចធម៌នៃព្រះរាជសាររបស់ព្រះសាស្តាមូហ្វាម៉ាដូ عليه السلام សច្ចធម៌នៃ អ៊ីម៉ាម៉ាតូនិងវីឡាយ៉ាស៊ូរបស់ហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام ។

ពាក្យពេជ្រនិងទង្វើទាំងអស់របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ៊ីសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام មុនទៅដល់ការបាឡាអ៊ីសឲ្យឃើញថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដឹងច្បាស់ថាជ័យជំនះដែលបានដោយកម្លាំងយោធានិងអំណាចជាជ័យជំនះមិនបិតថេរ មិនបានយូរជា ដាច់ខាត ព្រោះឥទ្ធិពលមួយទៀតអាចរំលំ អាចផ្តួលវាបាន ក្នុងពេលមិនយូរ ។ តែជ័យជំនះដែលបានដោយការ

ឈឺចាប់ ដោយពលិកម្មនិងដោយការតស៊ូ ជាជ័យជំនះអមតៈ ដែលជិតជាប់ឥតរលុបបាននៅក្នុងសម្បជញ្ញៈ និងសតិអារម្មណ៍របស់មនុស្ស ។

នៅការបាឡាអ៊ីម៉ាហ្វិរ ដូច យ៉ាស៊ីដ ហ្វាសាន់ មុច្ឆតាបា យ៉ាហ្វិរ ដែលជាប្រវត្តិវិទូស្ត្រីអុំហ្វិរ បានកត់សម្គាល់នៅក្នុង សៀវភៅលោកដែលមានចំណងជើងថា "The Origins and Early Development of Shi'a Islam (ដើម កំណើតនិងការរីកចម្រើនរបស់អ៊ីស្លាមស្ត្រីអុំហ្វិរ)" ថាដំណើរការនៃការប្រយុទ្ធនិងការតស៊ូរវាង "ចលនា" និង "ចលនាតបត" បានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងសកម្ម ។ សិក្ខាបទអ៊ីស្លាមរបស់ព្រះសាស្តាម្បហ្វិរម៉ាដ្វ័ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានសម្រេច ដោយលុបបំបាត់យ៉ាហ្វិរឈឺចាប់ (អវិជ្ជា) អភិរក្សនិយមហួសហេតុនិងការថយ ក្រោយមិនលូតលាស់របស់ពួក អាវ៉ាប់វាលខ្សាច់ ។ តែក្នុងអំឡុងពេលហាសិបឆ្នាំក្រោយពីព្រះសាស្តាម្បហ្វិរម៉ាដ្វ័ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានសោយព្រះទិវង្គត អាការយ៉ាហ្វិរឈឺចាប់នេះរស់ឡើងវិញ ជាប្រតិកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីប្រយុទ្ធនឹងសិក្ខាបទអ៊ីស្លាម របស់ព្រះសាស្តាម្បហ្វិរម៉ាដ្វ័ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ម្តងទៀត ។ កម្លាំងនៃប្រតិកម្មកំហុចនេះ តំណាងដោយលក្ខណៈបុគ្គលរបស់ យ៉ាស៊ីដដែលជាលក្ខណៈបុគ្គលកំហុចនិងមិនមែនអ៊ីស្លាមនោះ មាននូវឥទ្ធិពលល្មមសម្រាប់លុបបំបាត់ ឬយ៉ាង ហោចណាស់ ធ្វើឲ្យខូចព្រះរាជសារដើមរបស់ព្រះសាស្តាម្បហ្វិរម៉ាដ្វ័ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ។ ហេតុដូច្នេះ នៅក្នុងសតិអារម្មណ៍ របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ពេលនេះត្រូវតែស្តារអ៊ីស្លាមសាសនាឡើងវិញ អ៊ីស្លាមសាសនាត្រូវតែមាន ចលនាទប់ទល់នឹងប្រតិកម្មចាស់របស់ពួកអាវ៉ាប់ ដូច្នេះវាទាមទារនូវការរៀបចំឡើងវិញទាំងស្រុង វាទាមទារនូវ បដិវត្តន៍ទាំងស្រុង ។

បេសកកម្មរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បិតនៅលើការដាស់សតិសម្បជញ្ញៈ ជាជាងដោយការចាប់អាវុធកាន់ និងការប្រយុទ្ធ ដោយគ្រាន់តែប្រើអំពើហិង្សា (កម្លាំងបាយ) និងសង្គ្រាម ។ ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនអាចសង្គ្រោះចលនា និងសតិសម្បជញ្ញៈអ៊ីស្លាមបានទេ ។ ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام យល់ឃើញថាត្រូវដាស់ដឹងចិត្តនិងវិញ្ញាណឲ្យកម្រើក ត្រូវធ្វើ ឲ្យអារម្មណ៍ដើមរំជួល ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បានសម្រេចចិត្តថាដើម្បីបានដល់គោលដៅនេះត្រូវតែឈឺចាប់ ត្រូវ តែលះបង់ខ្លួន ត្រូវតែបូជាជីវិតតាមរយៈបេសកកម្មផ្នែកកាយនិងផ្នែកចិត្ត ដែលពុំធ្លាប់បានឃើញកាលពីមុនក្នុង ប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្ស និងមិនដែលឃើញមានទៀតចាប់ពីពេលនោះមក ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام មិនបានតាំងចិត្តប្រយុទ្ធឈ្នះយ៉ាស៊ីដនិងបក្សពួកដោយសង្គ្រាមយោធាទេ ។ ការពិត ដែលហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ត្រូវសម្លាប់ សារកទាំងអស់របស់ព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ត្រូវសម្លាប់ ដោយកងទ័ពធំសម្បើមប្រដាប់ អាវុធលើសទ័ពព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام នោះ ជាប្រការក្រៅសាច់រឿងសម្រាប់ដៃកម្តីការឈ្នះចាញ់ ។

គេរាប់ការឈ្នះឬការចាញ់របស់បុគ្គលក្នុងសង្គ្រាម ក្នុងការតស៊ូ ក្នុងការប្រយុទ្ធ ដោយផ្អែកលើគោលដៅដែល បុគ្គលបានថាមុនប្រយុទ្ធ ។ រឿងរ៉ាវការបាឡាអ៊ីម៉ាហ្វិរបង្ហាញឲ្យឃើញថាយ៉ាស៊ីដមិនបានសម្រេចគោលដៅទេ ទោះបី ក្រោយពីបានសម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام ហើយក៏ដោយ ។ ផ្ទុយទៅវិញព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالسَّلَام បាន សម្រេចគោលដៅចម្បង គឺការពារសច្ចធម៌ ការកែតម្រូវនិងសាសនាអ៊ីស្លាម មិនឱនក្បាលដាក់បុគ្គលប្រើ អំណាចផ្តាច់ការទេ ។

គោលដៅរបស់យ៉ាស៊ីដ

គោលដៅរបស់យ៉ាស៊ីដច្បាស់បំផុតគឺយកបែអុំហ្វិរ (بیعة ការសច្ចាព្រមនៅក្រោមឱវាទ) ពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វិរៃសៃន៍

صلوات الله عليه والسلام ក្នុងគោលបំណងធ្វើឲ្យខ្ញុំលឺហ្វាស្ត់[មិនស្របច្បាប់]របស់ខ្លួននឹង ។

គោលដៅរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام គឺមិនឱនក្បាលចុះញ៉មអំណាចផ្តាច់ការទេ មិនឱនក្បាលចុះញ៉មមេដឹកនាំមិនស្របច្បាប់ទេ តែរក្សាគោលជំហរនៅលើមាតិកាត្រឹមត្រូវរបស់អ៊ីស្លាម ព្រះសាសនារបស់ព្រះអយ្យកោ صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសាស្តាម្បូម៉ាម៉ាដូ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មិនខ្លាចស្លាប់ទេ ។ "សម្រាប់ខ្ញុំ ការស្លាប់ជាព្រះគុណ" នេះគឺសម្តីរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام ដាក់មុខកងទ័ពរបស់យ៉ាស៊ីដូ ។

អ្នកណាឈ្នះ? ខាងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام មិនឱនក្បាលចុះញ៉ម មិនសច្ចាស្មោះស្ម័គ្រយ៉ាស៊ីដូឬបុគ្គលិកនានារបស់យ៉ាស៊ីដូជាដាច់ខាត ។ គេពុំបានឲ្យបែរមុខទេ! ប្រវត្តិសាស្ត្របញ្ជាក់ថាព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ស្វែន អាល់-អ៊ាប៊ីខ្លីន صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام មិនបានសច្ចាស្មោះស្ម័គ្រយ៉ាស៊ីដូជាដាច់ខាតនៅឯរាជវាំងស្រុកគូហ្វាស្ត់ឬស្វា (ប្រទេសអ៊ីរ៉ា) យ៉ាស៊ីដូក៏ពុំបានសូមឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សច្ចាស្មោះស្ម័គ្រដែរ ។

ការពិត ក្រោយសមរម្យការបាឡាអ៊ី ពុំមានអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ណាមួយត្រូវសូមឲ្យសច្ចាស្មោះស្ម័គ្រដោយអនាគតស្តេចខ្ញុំលឺហ្វាស្ត់ក្នុងអំឡុងពេលនោះទេ ម៉ែយ៉ាស៊ីដូឬអនាគតស្តេចខ្ញុំលឺហ្វាស្ត់ក្នុងអំឡុងពេលនោះទេ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាសាឡូយ៉ាដូ صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់បុរសដែលបានប្រមាថព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ថាអ្វីនៅដូចម្តេច? ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានច្បាប់ថា: "ចូររង់ចាំអាស្មាន លោកនឹងបានឃើញអ្នកណាឈ្នះ អ្នកណាចាញ់..."

សព្វថ្ងៃនេះ ដោយសារពលកម្មរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام អាស្មាននៅតែមានព្រះនាមរបស់ម្បូម៉ាម៉ាដូ صلوات الله عليه والسلام អ៊ីស្លាមនៅតែដូចដើម ។

តួនាទីរបស់ព្រះនាងស៊ែណាប់និងព្រះនាងអ៊ីម គុលស្វ៊ីម

បើពុំមានព្រះនាងស៊ែណាប់ سكينة بنت الحسين និងព្រះនាង អ៊ីម គុលស្វ៊ីម عليها السلام ទេនោះ ដែលជាព្រះរាជអនុជា (ប្អូនស្រី) ទាំងពីររបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام ជាព្រះរាជនក្តា (ចៅស្រី) របស់ព្រះសាស្តាម្បូម៉ាម៉ាដូ صلوات الله عليه والسلام បណ្តាមុស្លីមប្រាកដជាមិនបានដឹងគោលដៅនៃពលកម្មកំពូលរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រាសៃន៍ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ មហាស្រ្តីទាំងពីរអង្គនេះបានបង្កប់បេសកកម្មរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានផ្សព្វផ្សាយសារព័ត៌មានការបាឡាអ៊ី ។

យើងនឹងពុំបានយល់ទេនូវខ្លឹមសារដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាតួអង្គនៃការប្រយុទ្ធគ្នាទីបំផុត របស់ប្រការល្អទល់នឹងប្រការអាក្រក់ ការពិតទល់នឹងអ្វីដែលមិនពិត យុត្តិធម៌ទល់នឹងអយុត្តិធម៌ ដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជានិមិត្តសញ្ញាសម្រាប់បដិវត្តន៍ទាំងអស់របស់បណ្តាជនរងការសង្កត់សង្កិនដែលប្រឆាំងបុគ្គលិកសង្កត់សង្កិនគេ ។

ពុំមានព្រះនាងទាំងពីរផ្សាយពាក្យពេជ្រច្រើនសប្តាហ៍ ច្រើនខែបន្ទាប់សោកនាដកម្មថ្ងៃអាស៊ីរ៉ាទេ គោលដៅរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នឹងបាត់បង់ សាបសូន្យ សោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ីនឹងត្រូវប្រវត្តិសាស្ត្របំភ្លេចចោល ឬត្រូវកប់ចោលក្រោមគំនរនៃការបង្ខូចនិងការបកស្រាយខុសរបស់ពួកអ៊ីម៉ាដូ - សូមអល់ឡោះហ្វ្លែ عز وجل ជួយថែរក្សាការពារឲ្យបានគង់វង្ស ។

មុស្លីមត្រូវតែយល់ព្រមនិងទទួលស្គាល់ការពិតដ៏សំខាន់នេះ ត្រូវយល់ការពិតនេះ ផ្សាយការពិតនេះឲ្យច្រើន ។

បន្ទាប់ពីនេះទើបយើងអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យបានអំពីតួនាទីរបស់ព្រះសន្តអ៊ីមាំហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ និងព្រះនាងស្វែណាប់ سَلَامَاتُهَا ។

ដោយសារព្រះនាងស្វែណាប់ سَلَامَاتُهَا បានជាបណ្តាមុស្លីមគោរពព្រះសន្តអ៊ីមាំហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ទាំងមុស្លីមស៊ីន្តី ទាំងមុស្លីមស្ត្រីអាស្តូហៅព្រះអង្គ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ថា "ព្រះអង្គម្ចាស់របស់បណ្តាទុក្ខរុក្ខុល" ។ មុស្លីមទាំងអស់ចង់ចាំយ៉ាងខ្លាំងដូច្នោះ ដោយសារអំពើរបស់យ៉ាស៊ីដូដូគឺ៖ កាចសាហាវ អាក្រក់ សត្រូវផ្តាច់ការរបស់អ៊ីស្លាម ។

សញ្ញាច្បាស់បំផុតនៃជ័យជំនះរបស់ព្រះនាង سَلَامَاتُهَا គឺ បើអស់លោកអ្នកទៅកាន់ស្រុកដូរម៉ាស៍ប្រទេសស៊ីរីសព្វថ្ងៃនេះ អស់លោកអ្នកនឹងបានឃើញវៅជ្រោះត្នូ (الروضة) ព្រះចេតិយ) ដ៏ប្រណិតរបស់ព្រះនាងស្វែណាប់ سَلَامَاتُهَا ។ គេហៅតំបន់ក្បែរព្រះចេតិយនេះថាស្វែណាប់យ៉ាស៊ីដូ (الزينية) ។ ជនជាតិស៊ីរីក្នុងស្រុកគោរពនិងលើកតម្កើងព្រះនាង سَلَامَاتُهَا ។ តែគេពុំឃើញមានការនឹកនាដល់យ៉ាស៊ីដូដូទេ ពុំឃើញមានសំណង់រំលឹកយ៉ាស៊ីដូដូទេ ។

ដូច្នោះ ដើម្បីថ្លែងសារឡើងវិញនិងបញ្ចប់សេចក្តី អ្នកចាញ់គឺយ៉ាស៊ីដូ ។ អ្នកឈ្នះពិតប្រាកដនៅការបាឡាអ៊ីគឺហ្វ្រៃសៃន៍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ និងព្រះសាសនាអ៊ីស្លាម ព្រះសាសនាដើមពិតឥតក្លែងក្លាយរបស់ព្រះសាស្តាមហ្វាំម៉ាដូ عَلَيْهِ وَالْآلِهِ وَسَلَّمَ ។